

Welke aantrekkingskracht heeft de zee eigenlijk? We zoeken er iets, met onze talloze bruinbakvakanties, maar zijn vergeten wát. Misschien wel de bron van waar we vandaan komen, maar zeker niet het samenklonteren en zweten op het strand.

De zee doet me denken aan een rechte verre, maar uiteindelijk kromme horizon, weggewaaid zand, aan krachtige wind en klotsend water, aan opkomen en terugzakken, onderwaterwezens en wuivende planten, scheepswrakken, aangevreten koraalrif, geanimeerde golven, verdwaalde vissers en schreeuwende meeuwen, kapotgevallen mosselen op een harde rots, vergeten visnetten, innig verstrengeld om een soepschildpad, groen schuim, drijvende algen, weglekkende olievlekken, scheefhangende mega-containerschepen, drijvend afval en blind diepzeeleven, onderzeeërs en een aangespoelde slipper.

Wat is het dat zo trekt, wat spreekt zo tot onze verbeelding..? Is het te vangen? Zijn er woorden voor te vinden? En zo ja, in welke volgorde en met welke betekenis?

Volgens mij symboliseert de zee een voelbare afwezigheid van menselijke bebouwing. Niet een afwezigheid van menselijk gebruik, maar een afwezigheid van permanent vastgoed. Hoewel ook een windmolenpark behoorlijk definitief kan zijn. De zee geeft lucht, letterlijk ruimte, wellicht om je eigen verbeelding te triggeren. Hoewel een strandwandeling in de herfst meer aanspraak op je zintuigen doet dan op je verstand.

De zee kalmeert. De frequentie van ongeveer 8 Hz van onze hersenen, schijnt overeen te komen met de samenklank van water en wind aan zee. Dit verbaast me niks, aangezien we er toch een keer uitgekropen zijn. Ergens diep van binnen herkennen we vast dat soort thuisgevoel.

Wellicht is een bezoek aan zee een soort reset, een afstemming op die oorspronkelijke frequentie. Tenzij het te druk is, of de zon te fel schijnt. Elke universele voorstelling van het paradijs lijkt wel een handwarme azuurblauwe zee te zijn met palmbomen langs het strand, een hangmat, een overvloed aan rijpe vruchten voor het oprapen, of op ooghoogte plukbaar, zeer weinig mensen maar genoeg om niet te vereenzamen en een rijk dierenleven, dat echter niet giftig of agressief is. Genoeg begroeiing om je in te verstoppen of een verblijf van te bouwen, eeuwige gezondheid en elke dag een stralend blauwe lucht.

Daarnaast heeft het zicht op zee heeft iets oneindigs. De blik in een nog onbekende toekomst. Een metafoor voor onbegrensde mogelijkheden. Een schip aan de horizon op een onverwacht moment.

Toch wel merkwaardig dat dit paradijselijke beeld in boeken en op tv vaak verbonden is met een gevangenschap, aangespoeld zijn en niet meer wegkunnen. Een eenzaamheid die ondraaglijk wordt. Een prachtig onbewoond eiland dat een doodsvonnis blijkt te worden. Met alleen maar pracht en overvloed valt er natuurlijk bar weinig spanning te beleven. Ziedaar onze verslavingen.

Ergens moet het dualisme natuurlijk naar boven komen, de nachtkant van de dag, de winter van het leven, het obstakel dat overwonnen moet worden en de les die geleerd dient te worden. Waar kunnen extremen zich bovendien beter treffen dan in deze context? Opgesloten in het paradijs, wie wil dat nou niet, zul je zeggen.

(“Nee, dat zeg ik niet, ik zeg wat anders. Ik zou dat wèl willen, niet niet. Ah, ok. Ja precies.”)

Typisch menselijk om allerlei drama's af te laten spelen in een sprookjesachtige omgeving. Het omgekeerde, ze leefden nog lang en gelukkig in de dichtstbevolkte, giftigste stad van de wereld, komt dan weer minder voor.

Terug naar de oceaan. Omgekomen schippers die geëerd worden om hun dapperheid. Het geromantiseerde beeld van een leven op zee, of op wereldreis met een zeilboot. Ik kan het verlangen naar het onvoorspelbare moeilijk rijmen met de realiteit van het op zee zijn, namelijk een bewegende massa water, die als het allemaal meezit, onder je blijft. Een constante factor die nauwelijks verandert, behalve misschien in hevigheid, maar er wel elke dag anders uitziet. Als er iets voorspelbaar is, is het wel het varen op zee. De boot waarmee je vaart blijft gelijk, als het goed is de mensen met wie je onderweg bent, af en toe een schip aan de horizon en in de verte misschien een stuk land of verdwaald eiland. Hoe voorspelbaar wil je het hebben.

Toch is er een adder onder het gras, een constant verscholen dreiging. De dood kan zomaar onverwachts toeslaan als je apparatuur het begeeft. Je kan worden verslonden door mensetende vissen, verdrinken of wekenlang ronddolen op een stuk drijfhout, verhongeren of uitdrogen. Je hebt moed nodig dit onder ogen te zien. Tegelijkertijd kun je je daardoor sterk voelen en kan het je zelfvertrouwen geven. Op zee zijn brengt het moedigste in je naar boven, behalve als je op een veerboot of cruise-schip vaart.

Misschien veroorzaakt het letterlijke geen-grond-onder-de-voeten-hebben wel een soort onbehagen en tegelijkertijd overgave aan het moment en de omstandigheden, je hebt immers geen keus. De adem is nog steeds een basisbehoefte van ons lichaam. Adembenemend mooi...Vinden we alleen dat mooi waar er ergens een gevaar loert? Zouden we ons ook zo aangetrokken voelen tot de zee als we niet voor het grootste deel uit water zouden bestaan? En de deining, herinnert die ons aan het verblijf in de baarmoeder destijds?

Zwemmen in de zee voelt als één met de (plastic) oersoep, hoewel je natuurlijk nooit weet wie er onder je zwemt of waar je op staat. Zou het ons echt lukken al het leven in zee om zeep te helpen, of zal tegen die tijd de weersomslag voor zulke overstromingen zorgen, dat de menselijke populatie wellicht gehalveerd wordt? Wie zal het zeggen? Zou ooit iemand dit zeggen, of gebeurt het gewoon? Of is het al gezegd?